

SHIJIE GE-ZHONG WENZI YANGPIN

世界各种文字样品

P.C.吉利亞列夫斯基編
B.C.格利夫宁
杜松寿譯

WENZI GAIGE CHUBANSHE
文字改革出版社

內 容 提 要

本書提供了世界60多种文字的样品。并对这些文字作了簡明的介紹。書后附有拉丁字母、希臘字母的演進表，哥德体字母表，拉丁字母的补充字母，用阿拉伯字母書写的主要語言的字母表，主要东方語言的数字形式等多种附表。

本書專供圖書館工作者、編輯出版工作者、和書店營業員識別外文之用，也可供語文工作者參考。

原書由全苏国立外文圖書館主任館員 P. C. 吉利亞列夫斯基和 B. C. 格利夫宁編輯，1957年由莫斯科全苏出版書籍評介登記局出版社出版。

Р. С. Гиляревский и В. С. Гривнин

Я З Ы К И М И Р А

Издательство Всесоюзной Книжной Палаты

Москва, 1957г.

本書根据苏联全苏出版書籍評介登記局出版社1957年版譯出

SHIJI GE-ZHONG WENZI YANGPIN

世界各种文字样品

P. C. 吉利亞列夫斯基編
B. C. 格利夫宁

杜松寿譯

北京郵政管理局特准掛號出子第007

WENZI GAIGE CHUBANSHE CHUBAN

文字改革出版社出版

北京朝陽門內前拐棒胡同17號

新华書店發行 北京市印刷二厂印刷

統一書號: 3900.119 字數: 14千

開本: 787×1092 1/32 印張: 2 9/16 插頁: 1

1958年4月第1版

1958年4月第1次印刷

印數: 1—4,000册

定價: (9) 0.34元

前 言

苏联国际关系的巩固和跟外国文化合作的發展大大扩大接触外文著作的数量。源源不断的各类外文書籍、杂志和报纸要求各种專業工作人員，首先是圖書館員、編書目提要者、杂志記者、編輯出版和書店工作人員，迅速地学会掌握現今世界的語文財富，学会判定各种出版物的自己并不熟悉的文字。

这就是編著本書的目的，本書包括 60 种最常用的文字，它們是大批运入苏联的外国作品的語文。从表面上判定不熟悉的外文之所以可能，是因为差不多每一种語言的文字都有特殊的、它本身特有的、区别于其它或跟它相似的語言的表音法特点。許多語文使用本民族的文字形式，另外一些語文則具有其它文字里所沒有的特別字母、字母的外加符号或者輔助詞。

本書的結構就是根据这些特点而編著的。各种文字是按它們所用的字母形式而分节叙述的：俄文字母、拉丁字母、阿拉伯字母、梵文字母（北部印度語言）、象形文字、民族字母。对于使用几种字母的語言，例如印地語、孟加拉語、信德語和其它几种印度語言，只介紹主要的、最常用的文字。但是，像塞爾維亞霍爾瓦特語或者蒙古語这样一些語言，兩種字母形式同样通用，就分別列入各节去解釋。各节以內的各种文字按字母次序排列。

本書对各种談到的文字都引用一段原文，所引用的原文都是最能表示出該語文的表音特征的。而对于不使用阿拉伯

数字的文字，介绍数字也是由1到10（柬埔寨和爪哇文引用的不是文字而是字母表）。在解说的文字里列举表音特点和各该语文的特有标志并指出它所散布的区域。本书最后一节载有字母表和数字总表；为便利翻检，本书末尾并附有按字母次序排列的本书所列各种文字的索引。

要判定一种出版物的语文应当先判明它的字母形式。如果是民族字母，那么对这种语文的判定要靠把该出版物的字母跟刊载在各节的原文样品相对照。因为大部分的出版物都有页码，所以最后一节的数字总表有利于寻找该民族文字的分类。

如果需要判定的语文所用的字母也用于其他语言（如拉丁或阿拉伯），就应注意它的特殊字母或者特殊的字母上加和下加区别符号，并且根据本书最后一节所刊载的字母总表，判明这些字母是属于哪些文字的。

在核对了一些这类字母之后就要进行对某一些文字的挑选。然后必须在相应的章节里找到这些文字，并且通过核对那兒指出的其余的特征的出现情况并拿来和举出的原文样品相对照，来证实所作假设的正确性。

应该指出，有些本书里所指出的某种语文的特点碰到的很少，因此在判定书刊上的语文时顶好尽可能参看更多的原文片段。应该估计到，在一定的原文里可能出现外语词（尤其专有名词）和整个兒的外语短语。在处理前几年出版的书籍时要紧记下，本书所反映的只是外语的现代书面语（原文样品基本上采自1950—1956年的出版物）。

在个别少数情况之下，当该语文没有外部不同的标志的时候，可以只大致地解决问题。要精确地判定是假定的几种语文中的哪一种，只有靠掌握这几种语文的专家才能做到。

本書作者——蘇聯國立外文圖書館主任館員 P.С. 吉利亞列夫斯基(西方語言)和 B.С. 格里夫寧(東方語言)，向蘇聯國立外文圖書館主任館員 E.С. 別爾洛瓦高爾致謝，後者給了寶貴的指示。並向來信提出意見的人們預致謝意。來信寄：莫斯科，K-12，Разин 街，12號 Москва, K-12, улица Разина, 12。

使用俄文字母的文字

保加利亞文

Един ден дъждът престана и аз се запътих нагоре по пътека през гората. Отидох в същата градина, където бях ходил вече заедно с Лахо. Заварих там няколко жени и деца. Те не се разбягаха както по-рано, а продължиха да вадят таро и ямс, като ги слагаха в чували, изплетени от лико или от нишките на палмови листа. Две от жените носеха на гърбовете си малки деца в торби, изплетени като чувалите от лико и палмови листа. От тия торби се подаваха само главите на децата.

特征是个別地方使用 ъ 来表示某个元音和后置冠詞 -ът, -ят. 常常碰到还用于馬其頓文的后置冠詞: -та, -то, -те.

現在的字母表里沒有补充字母。

字母表里也沒有以下几个字母: ё, ы, э.

保加利亞語是保加利亞人民共和國的國語，也散布于南斯拉夫，蘇聯的摩爾達維亞共和國和烏克蘭共和國。

馬 其 頓 文

Овшите, нестрпливи се тискаа од кон котарот, блееја потерани од постојаното подвикнување на котарџијата, се цапаа напред, се провираа една по друга, стресувајќи ја својата мрсна од аљка волна, и од тоа ноктите едвај се здржуваа... И заедно со тие фрлени китки тие ги милувале во својата немирна бранчеста прегратка разгорените ѕвезди што безучесно се кријат меѓу врвшките на дрвјата. Чиниш вбивајќи ги своите влажни усти во нивниот треперлив лик тие сакаа да ги бакнат моминските насолзени очи.

特征是 Г, К 上边有 [˘] 号以及个别詞尾 -aa.

使用拉丁字母: j, s.

还用見于塞爾維亞霍爾瓦特文的字母: љ, њ, џ.

字母表里沒有 й, щ, ъ, ы, ь, ѳ, ю, я 等字母。

有使用后置冠詞 -от 这样的特点。

常常碰到还見于保加利亞語的后置冠詞: -то, -та, -те.

在用斜体印刷的馬其頓和塞爾維亞霍爾瓦特文里, *n*, *m* 常常写成 *u*, *u*, 上边加一短划。應該注意, 在保加利亞印馬其頓文書籍的時候常常只用保加利亞字母表来表示。

馬其頓語散布于保加利亞、南斯拉夫和希臘。不應該把馬其頓語与用拉丁字母的馬其頓—羅馬尼亞(阿羅孟)語混为一談, 后者散布于馬其頓、阿尔巴尼亞和希臘。

蒙 文

Капитализм ба коммунизмын хооронд шилжилтийн мэдээж үе бий гэдэгт онолын талаар эргэлзээ алга. Энэ үе нь нийгмийн аж ахуйн энэ хоёр хэв байдлын шинж тэмдэг буюу шинж чанарыг өөртөө хослуулахгүй байж чадахгүй. Энэ шилжилтийн үе бол сөнөж байгаа капитализм ба үүсч байгаа коммунизмын хоорондын, буюу өөр үгээр хэлбэл, ялагдсан боловч устгагдаагүй байгаа капитализм ба үүссэн боловч бас л огт дорой байгаа коммунизмын хоорондын тэмцлийн өвч байж чадахгүй.

有补充字母 Θ (也見于吉尔吉茲語), Υ (也見于阿塞拜疆、巴什吉利亞、布略特蒙古、哈薩克、韃靼、圖瓦、土庫曼、維吾尔和亞庫特文)。

特征是有重叠元音: **aa, oo, ee, uu, yy, ee.**

蒙古(喀尔喀蒙古)語是蒙古人民共和国的國語。也散布于內蒙古(中华人民共和国)。直至二十世紀三十年代(30—40)的末期,蒙古人民共和国都还用的是民族字母,这种字母現在还用于內蒙古(參看“使用民族字母的語言”一節)。

塞爾維亞霍爾瓦特文

Име му је било Алија Цевеница; по занимању био је слуга. Так је био одличан, играјући се, без по муке, а изгледало је да се одличне оцене у његовој ђачкој књижици ређају саме од себе, по неком утврђеном реду и следу, као конач који се одмотава са клупка... Ђуте занети у мисли, поцупкују на својим седиштима како аутобус поскакује на неравном друму, те потсеђају на путнике задремале у купеу ускотрачног воза који се цео дан клати ужареном Херцеговином, путујући око бескрајног Поповог Поља.

特征是有不用于其它文字的字母: **ђ (Ђ), њ (Њ)**.

使用拉丁字母: **j** .

也使用还见于馬其頓文的字母: **љ, њ, џ**.

字母表里沒有下列字母: **й, ш, њ, ы, ь, э, ю, я**.

在用斜体印的塞爾維亞霍爾瓦特文和馬其頓文里, 字母 **n, m** 常常用 **u, ш** 上边加短橫来表示.

塞爾維亞霍爾瓦特文除用俄文字母外, 同时还用拉丁字母(參看“使用拉丁字母的文字”一节)。

塞爾維亞霍爾瓦特語是南斯拉夫联邦人民共和国的國語; 特別散布于塞爾維亞、波斯尼亞、盖尔采戈維納、霍爾瓦特。

使用拉丁字母的文字

阿 尔 巴 尼 亞 文

Viti më njëzet e pesë a njëzet e gjashtë, s'më kujtohet tamam na erdhën n'Elbasan dy vetura të mëdha. Kujtoni ato veturat e moçme. Kish nj'a dy vjet që ishte çelë xhadeja e automobilit që lidh Elbasanin me portin e Shqipërisë, Durrsin. Më parë ne udhëtonim vetëm me kalë e më këmbë. Kam qenë nj'a pesëmbëdhjetë vjeç djalë ahëre. Punoja si hyzmeqar te një qeraxhi, i cili mbet pa punë, sepse rruga e Durrsit, që u hap për automobilat, i la pa punë shumë qeraxhinj.

字母表里有帶區別符號的字母 ç, ë;

沒有的字母: w.

特征是使用其它文字里所沒有的輔助詞: dhe, disa, mbi, më, në, një, për, që, të.

常常碰到輔音組合: dh, gj, lj, nj, rr, sh, th, xh, zh.

1908年以前使用希臘字母，其中有几个字母帶有區別符號。

阿爾巴尼亞語是阿爾巴尼亞人民共和國的國語。

英 文

I could not help glancing at the scar with a painful interest when we went in to tea. It was not long before I observed that it was the most susceptible part of her face, and that, when she turned pale, that mark altered first, and became a dull, leadcoloured streak, lengthening out to its full extent like a mark in invisible ink, brought to the fire. There was a little altercation between her and Steerforth about a cast of the dice at backgammon, when I thought her, for one moment, in a storm of rage; and then I saw it start forth like the old writing on the wall.

英文里沒有帶區別符号的字母。

常常碰到下列字母組合：

ch, ea, ee, gh, oo, sh, th, wh.

代名詞 I (我) 可以算做特征, 它总是用大写字母写出的。也常常碰到下列的輔助詞：

and, are, by, for, he, his, her, she, that, the,
to, was, were, what, when, with, you.

英語是大不列顛、美国、加拿大(也用法語)、澳大利亞和新西蘭的國語；同時也散布于愛爾蘭、南非聯邦、印度和許多过去的英国屬地。

匈 牙 利 文

Az éjszaka szinte sűrű volt a csendtől. Hajnalban nehéz köd szállt a házak fölé, rászállt a tetőkre, s az ereszek néhol csepegni kezdtek. A köd délről kavargott, és úgy látszott, mintha a kapun jönne be az udvarba, és a rét felé távoznék... Vahur néha kiszaladt az udvarba, de aztán reménytelenül feküdt vissza a pitvar nyirkos földjére, mert ez még rosszabb volt, mint a esőtéség. A pajtában Bába izeg-mozog állófáján.

特征是有只見于匈牙利文的帶区别符号的字母: **ő, ű**,
另一个特征是有最常用的輔助詞:

az, ez, meg, még, mögé, ő, ők, őt.

也有下列帶区别符号的字母: **á, é, í, ő, ó, ű, ú**.

字母表里缺少下列几个字母: **q, w, x**.

常常碰到下列字母組合: **cs, gy, ly, ny, sz, ty, zs**.

匈牙利語是匈牙利人民共和国的國語; 也散布于羅馬尼亞, 捷克斯洛伐克和南斯拉夫的若干地区。

越 南 文

Có một lần ở một rạp điện ảnh. Ngồi trước chúng tôi là mấy em học sinh tiểu học đang cắn hạt dưa, chuyện như khướu. Bỗng không khí nghiêm trang hẳn lại, các em ghé đầu nhau thì thảo, tôi đề ý thì ra trong số các em, có em Nguu là con út bà cụ thợ giặt trong cơ quan tôi. Em Nguu đang nhỏ to cái gì không biết, nhưng tôi nghe thấy có hai tiếng « Việt nam », các em xung quanh lúc như đã nghe thủng sự giới thiệu (chắc thề) của em Nguu, gật gù bổ xung thêm: Việt nam kháng chiến chứ gì? Nói rồi, ngoảnh lại nhìn nhanh chúng tôi ở hàng ghế đằng sau. Các em vẫn còn chụm đầu nhau, chuyện chi nữa không biết, nhưng coi bộ thú vị lắm

特点是帶區別符号的字母特别多，下列帶符号的字母也見于其它文字：á, à, â, ã, ä, å, đ (Đ), é, è, ê, í, ì, ó, ò, ô, õ, ú, û, ý.

特殊的帶符号的字母如下：

ạ, ả, ẹ, ẽ, ẻ, ị, ỉ, ọ, ỏ, ơ, ụ, ù, ủ, ư, ỳ, ỷ

还有其它語音里所沒有的字母上的各种符号組合：

â, ã, ä, å, ă, ą, ǎ, ǎ, ǎ, ẽ, ẽ, ẽ, ẽ, ẻ, ỏ, ỏ, ỏ, ỏ, ơ, ơ, ờ, ờ, ư, ư, ừ, ừ, ừ, ừ

二十世紀初期以前使用的是汉字。

越南語是越南人的民族語言，是越南民主共和国的國語。

荷 蘭 文

Hun trotse nekken en krullende manen geven hun de allure van het overwinnend driespan in een antieke Romeinse wagenren, en hun gouden ogen schijnen wijdropengespalkt van verbazing, dat ze met onverklaarbare achterlating van lijf en staart hun roemruchte carrière moesten beëindigen in een straat van een dergelijke sjofelheid... Toen hebben we honger geleden, maar in de volgende oorlog hoeft dat gelukkig niet meer, daar zal die bom wel voor zorgen, da 's tenminste één troost. Wat een rotleven tegenwoordig, dat ze 't je zelfs tussen twee oorlogen in niet meer gunnen om behoorlijk te eten en eens even mens te zijn.

常常碰到重叠字母: aa, ee, oo, uu, 和字母組合: auw, eeuw, eu, ie, ieuw, ij, oe, oei, ouw, ui.

字母組合 ij 从前用 ŷ 来代替。

元音上面間或有 [ˊ], [ˋ], [˝] 等符号。

不用于其它文字中的下列輔助詞可以看做荷蘭文的特征: aan, bij, daar, dat, door, een, het, hij, maar, met, naar, ook, 's, 't, toen, tot, uit, van, voor, zij.

荷蘭語是荷蘭的國語。接近荷蘭語的法蘭達斯語散布于比利时北部。在南非联邦,荷蘭移民布尔人,說着荷蘭語的变体布尔文(或 африканс)。

丹 麦 文

Ved Martin Andersen Nexø's død i sommeren 1954 skrev Werner Thierry om hans forfatterskab og hemmeligheden ved hans magt over menneskesindene: „Til at begynde med er hemmeligheden nok, at Nexø fra sin tidligste barndom har været åben og vågen over for sine medmennesker i en enestående grad. Derfor er hans bøger ikke blevet kløgtige konstruktioner over velmente teorier. Nexø nåede selv at udvælge og tilrettelægge indholdet til en tobindsudgave af sine noveller.

Men Jens vendte sig om paa den anden Side, saa snart Broren var gaaet. Om han begreb et Suk af denne Bror, som gik og pinte Livet af sig i Bekymring for alt det ragelse Slægten hade gaaet og puget sammen gennem Tiderne.

丹麦文的字母表里有下列补充字母: **å, æ, ø.**

1948年以前用字母組合 aa 代替 **å** , 而且所有的名詞都用大写字母 (1948年以后出版的經典著作往往保存着旧的正字法, 參看样品二)。

常常碰到重疊輔音和輔助詞:

eller, er, for, før, fra, hvis, mod, nod,

på(paa), så(saa), ved.

下列个别字母, 前綴、后綴和輔助詞的对照可以帮助把丹麦文跟与它相似的語文挪威文和瑞典文区别开:

(在1938年以后的外語詞中)

丹麦: **af, bag, gennem, mod, ge-, ch-, c-**(在 **e, i** 之前)
-tion;

挪威: **av, bak, gjennom, (i) mot, sje-, sj-, s-**(在 **e, i** 之前)
-sjon;

丹麦: **æ, ø, af, bag, ikke, mellom, og;**

瑞典: **ä, ö, av, bak(om), icke, mellan, och.**

上一世紀丹麦文用的哥德字母 (參看附表“哥德字母的样式”)。

丹麦語是丹麦的國語; 19世紀以前是挪威的文学語言。

印度尼西亞文

Kepabrikaan besar sudahlah lahir, djumlahnja barang² jang dibikin oleh kepabrikaan besar ini sangatlah tambahnja, tetapi dinegeri² sendiri barang² itu ta' bisalah habis terdjual, maka timbulah keperluan menjaharikan pasar baginja diluar negeri².

Didalam fase sekarang ini, (fase nasional), maka dihantam digempur diremuk-redamkan rantai-rantai politik, belenggu-belenggu ekonomi, hukum-hukum pendjadjahan kolonial, tetapi simultan dengan itu digembleng-dibangunkanlah Negara Baru, Pemerintahan Baru, hukum-hukum dan anggapan-anggapan baru, alat-alat produksi baru, orang-orang producent baru.

現代印度尼西亞文的特征是若干表示复数的詞附加数字符号²(平方)。先前复数的表示法是詞的重叠(參看样品二)。

1945年以前用具有若干特点的阿拉伯字母和兩種表音形式的拉丁字母：

英文表音法：ch, j, ny, u, ũ, y;

荷蘭文表音法：tj, dj, nj, oe, ě, j (沒有 u, y)。

現代印度尼西亞文不用帶有區別符号的字母。

印度尼西亞語是印度尼西亞共和国的國語；也散布于馬達加斯加島的南部，麻六甲半島的南部和大巽他群島上。

冰 島 文

Na de grote Islaenner, de grote schöittenjaeger, sem útlegsa sá stóri islendingur og pilsaveiðari. Einhversstaðar var skeft uppúr. Salgestir lutu hans herrádómi um leið og hið háa för- uneyti sveif innareftir gólfinu. Islendingurinn hélt áfram að standa einsamall. Og þegar hann leit í kringum sig á aðra gesti lést einginn hafa tekið eftir því sem hafði gerst; og enn var honum jafnóljóst og áður hver hann var í augum þessa samkvæmis, eða hvar hann stóð; uns enn uppskýtur við hlið hans þeim felta mjúkmála þýskara frá Hamborg.

冰島文的特征是有別的文字里所沒有的字母: **ð (Ð), þ**。

也使用補充字母: **á, æ, é, í, ö, ó, ú, ý**。

字母表里沒有下列字母: **c, q, w**。

冰島語是冰島的國語。